

A BÁNYÁSZ

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
Egész évre 12 K. || Félévre 6 K.
Negyedévre 3 K.
HIRDETÉSEK DIJSZABÁS SZERINT.

Felelős szerkesztő:
Dr. BISCHITZ BÉLA

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, VII., Abonyi-utca 11. Földszint.
TELEFON 108—00.

Közlemények átvételét csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

A selmeczi diákokhoz!

Irta: dr. Bischitz Béla.

A selmeczbányai akadémiai hallgatók tehát sztrájkban vannak. Fölösleges talán mondanunk, hogy magát a sztrájkot elitelendőnek tartjuk és az sincs inyünkre, ha az ifjuság tanulás helyett politizál. Csak a budapesti egyetemi ifjuságra mutatunk, amely, hogy megszűnt képviselni az utcát, sokkal többet ér. Vagy rámutatunk a párisi Sorbonne hallgatóira. Tüntetnek azok valaha is? Képviselőválasztásokon látni-e vajjon Páris utcáin korteskedő, zászlós, lármás egyetemi fiatalságot? Berlin képén sejtetheti-e valaki, hogy 8—10.000 főre rugó egyetemi és még más tizezer főre rugó főiskolai ifjuságot zár talai közé? A nyugati kultúra kelet felé terjed és ennek üdvös közrehatása az, hogy fiatalságunk lassanként abbahagyja az utcai életet.

Mi tehát, kik szívünk szerint szeretjük a selmeczi fiatalságot, ennek a fiatalságnak legsajátabb érdekében valónak tartjuk, ha végképen leszámol a középkorba illő tradíciókkal, azokkal a kedves illúziókkal, amelyek most a fiatalságot nyilvános életre sarkalják. Higgyék el nekünk a selmeczi diákok, nekünk, akik már kimozdultunk a szűk felvidékről és Magyarországról a széles nagyvilágba egyszer is másszor, hogy a reális élet erősen gyakorlati gondolkodású férfiakat igényel. Ne ringatózzék hát illúziókban, hanem vegye komolyan az életet, amelynek célja reájuk nézve egyelőre a tanulás.

Az amerikai iskolák kemény, acélos jellemet és a munka kultuszát nevelik bele a fiatalságba. Így nevelődik most már az angol is, a német is. De a népek világversenyében az elsők is lettek. Csak a mi selmeczi fiatalaink akarnának Mikszáth gyönyörű diákregénye jellemében nevelődni? Azoknak az aranyos diákéveknek világát erősen megtépázta a haladó kor, de a selmeczi ifjuság vissza akarja erőltetni, csak azért, mert a romantika örök-szép s ők annak lovagjai szeretnének lenni mindenáron. Mintha bizony az arisztokrácia nem sziveseb-

ben látná még mindig az exkluzív középkort. De amint a világ szekerét ők meg nem állítják, úgy teszik jobban a selmeczi diákok, ha nekik merésznek látszó elhatározással abbahagynak minden utszéli lovagiaskodást és komolyan veszik feladatukat.

Lássák be, hogy amit ők tanulnak, pl. a bányászati tudományág, a világ leggyakorlatibb tudománya. Az ipari életnek ma már mindenütt a bányászat termékei, a vas és a szén a fundamentuma. E két anyag nélkül nem képzelhető ipari élet. E két anyagot a bányász hozza felszínre, a kohász dolgozza fel az emberiség üdvére. És akkor, amikor a bányászt éppen a foglalkozása szinte praedestinálni látszik arra, hogy gyakorlati gondolkodás tekintetében a társadalom utmutatója legyen, akkor éppen a bányászfiatalság legyen az önmagában bájos, de annál ártalmasabb romanticizmus egyetlen képviselője Magyarországon? Még akkor is, mikor a budapesti egyetemi fiatalság is felhagyott vele?

Mi ismét és ismét ajánljuk a selmeczi diákseregnek, fogadja meg szavunkat! Keresse fel 27-én az aulát. Vegyen erőt magán, legyen józan, mint a milyen józan az élet! Kezdjen tanulni, dolgozzék! Tekintsen előre az életbe, ne bámészkodjék folyton a multba és hagyjon fel a hiu ábrándozással! Jusson csak eszébe és tartsa folyton szem előtt Madách örökigazságu szavait:

Ábrándozás az élet megrontója!

*

A diáksztrájk.

A selmeczi diákokhoz első cikkünkben szerkesztünk szólott. Látnivaló belőle, hogy objektíve ítélte meg »A Bányász« a selmeczi eseményeket. Nem hallgathatjuk azonban el, hogy a selmeczi diáksztrájk csetében nemcsak a diákok hibásak. Hibás a sztrájkban Kuthy István rendőrkapitány is. Nemcsak azért, mert elbujtatta kertjében rendőreit, sziate provokálva az ifjuságot.

Hibás, mert senki sem lehet önmaga bírāja,

legkevésbé pedig egy közigazgatási tisztviselő és még hozzá a közrend hivatásos öre. Tehát nem léphet fel mint bíró, a szerkesztő minőségében, itélvén elevenek és holtak fölött. Nem is képzelhetjük el, miként kerül a szerkesztői penna egy rendőrkapitány kezébe? ... Hogyan tűrhették el ezt eddigelé oly intelligens városban, aminő Selmechánya? Nem gondoltak eddig Selmecen arra, hogy ilyenformán a rendőrkapitány állandó terrorban tartsa az egész várost? hogy ezenfelül a Bach-korszak cenzurájánál rosszabb, sőt Bach csak sajnálná, ha élne, hogy ezt ő akkor ki nem eszelte? Sőt hogy egy rendőrkapitány ilyenformán zsebében tarthat egy egész várost, családokat, városi hatóságokat, tanfériákat, kereskedőket és iparosokat egyformán. Hogy ha van inkompatibilitás a világon, akkor a selmeci rendőrkapitányi állás összeférhetetlen a selmeci helyi lap szerkesztői állásával! ? .. Kérdezzék csak erről egyébként Szabó László miniszteri tanácsost, aki a belügyminiszteriumi rendőri osztály feje.

Ez az egyik. Nekünk az a felfogásunk, hogy: »Ne sutor ultra crepidam.« A varga t. maradjon a kaptafájánál! A selmeci rendőrkapitány ur legyen rendőrkapitány és jó rendőrkapitány, ha már a jó Isten ennyire felvitte a dolgát, de ne kontárkodjék a más mesterségébe. Ne akarjon szerkesztő lenni, amely foglalkozáshoz nem ért. Hogy nem ért, mutatja éppen a jelen eset. Aztán a képviselő-üsterületben, amelybe hivatalos minőségében került, ne szerepeltesse a »szerkesztő urat.« Ne vagdalkozzék, ne legyen debatter, ne szónokoljon, ne tanítson meg senkit a saját viselkedésével arra, hogy hogyan nem kell viselkedni! Mi sokkal nagyobbra becsüljük a selmeci főiskola tanári karát, semhogy ne azonosítanók vele magunkat habozás nélkül, mikor arról van szó, hogy Kuthy rendőrkapitánynak kifogásai vannak a selmeci tanári kar iránt és mikor egy Sobó Jenő, meg egy Vadás Jenő kér rendreutasítást ellene. Vigyázzon Kuthy ur, mert még rendőrkapitányi állásába »is« kerülhet a játék, ha tovább okoskodik és feszíti a hurt. Kuthy ur! önnek nincs igaza! ... Most már mi mondjuk önnek, hogy hallgasson el úgy is, mint szerkesztő, vonuljon hamar vissza a polemiáktól és vonja be összes vitorlát. Ne bolygassa többé Selmechánya békéjét, mert — bizony mondjuk — ön miatt nem dolgozhatnak most ott annak a városnak méltó büszkeségei — a selmeci diákok.

Nekünk igenis ez a véleményünk a selmeci diákokról. És biztósíthatjuk Kuthy urat arról, hogy ugyanez a véleménye róluk akár pénzügy-, akár a földmivvelésügyi minisztereknek és e két miniszterium illetékes ügyosztályainak is végtől-végig.

A selmeci kapitány még megérheti, hogy ope-rette-alakká nővi ki magát, ha tovább is folytatja

vakmerő játékát. A következmények mindenesetre őt terhelnék.

Kuthy ur csak bosszankodjék azon, ha az a hatodfélszáz fiatal ember — és ezt mi sehogy sem vesszük tőlük rossz néven — semmikép sem hajlandó róla mintázni a férfiúi erények mintaképet. Bosszankodnia szabad, de hivatalos hatalmával e miatt visszaélnie már nem szabad. Azt pedig már egyenesen mi nem tűrnök meg, ha a tisztos ujságírást megszegyenitendő, még egyszer tollat ragadna. Lenne gondunk arra, hogy az Ujságírók Egyesülete vétőt mondjon e fajta merényletek ellen. Az ujságírásnak mégvan a maga etikája és nyugodt lélekkel állíthatjuk, hogy a selmeci főkapitány urnak erről halvány sejtelve sincs.

Kapitány ur, önnek legfőllebb vágó eszköz, kard s mi egymás való a kezébe, de szerkesztői olló — már nem.

A selmeci akadémia ügyeiben a földmivvelésügyi és pénzügyminiszteriumok közti vegyes bizottság dönt, évenként váltva elnökét ezen miniszteriumok államtitkáraiból. Az idén Otrlyk Iván földmivvelésügyi államtitkár elnökléte alatt ülésezik ez a bizottság. Beszélünk tehát e tárgyban gróf Serényi Béla földmivvelésügyi miniszterrel, aki az ő markáns és szeretetreméltó egyéniségére valló módon, kétségkívül közmegelegetésre oldotta meg ezt az európai kulturbotránynya fajuló ügyet. Határozottan foglalt állást, amelynek tanujele az a méltányos állásfoglalás, mely a bizottság határozatában jut kifejezésre. Csütörtökön Otrlyk Iván államtitkár elnöklésével ült össze a vegyes bizottság a földmivvelésügyi miniszterium államtitkári fogadó-termében. Hosszabb tanácskozás után, amely a délután folyamán fél négytől este hét óráig tartott, oly értelmű határozatot hozott, hogy ajánlani fogják az intézkedő pénzügyi és földmivvelésügyi minisztereknek, hogy:

»Utasítsák Vadás Jenő rektort a főiskola újra való haladéktalan megnyitására. Indítványozzák, hogy a főiskolában legkésőbb e hó 27-én újra meg kell kezdődniök az előadásoknak. Ugyancsak a rektornak kötelességévé fogják tenni, hogy a főiskola újra való megnyitásától az országba szétszéledt tanulóifjúságot és a szülőiket a főiskola újra való megnyitásáról külön-külön is értesítsék. Ugyanekkor figyelmeztetendőök a hallgatők arra is, hogy mindazok, akik az újra megkezdődő előadások első három napján nem jelennek meg és elmaradásukat nem fogják tudni igazolni — azokat úgy fogják tekinteni, mintha a főiskolából önként kimaradtak volna. Szigoruan fognak azok ellen is eljárni, akik a jövőben a legkisebb fegyelemsértést követik el.«

Mivel a sztrájk és kizárás folytán majdnem egy teljes hónapon át szüneteltek a főiskolán az előadások, nem jut már az idén elegendő idő arra, hogy az összes évfolyamok vizsgáit megtarthassák. Ennélfogva csupán a negyedéves hallgatőkat bocsátják vizsgára, hogy azokat, akik bevégezték tanul-

mányaikat és diplomát nyernek, — egyetlen napig se akadályozzák meg előhaladásukban. Az alsóbb évfolyamok hallgatói jövő évi október havában vizsgáznak, természetesen visszamenő beszámítással.

Ezenfelül teljes amnesztiát adtak. A nagyobb-részt ösztöndíjas hallgatóság sem veszít semmit, mert ha a feltételeknek megfelelnek, az idén is folyósítják nekik az összegeket. Csupán a kizárásra ítél két jeles tanuló, Pető és Ilosvay hallgatók ösztöndíjának kiadása felett fog még majd főiskolai tanács dönteni. Szóval a bizottság még ezt is a főiskolára bízta. Hihetőleg ők is megkapják ösztöndíjukat, mivel az amnesztia alapján ők is vizsátérhethetnek az intézetbe.

Ez hát a legteljesebb elégtétele az ifjuságnak. Kétségtelennek tartjuk, hogy a rektori felhívó szöveget a főiskola látogatására teljes eredménnyel fog jární és az ifjuság teljes loyaltással lesz tanári kara iránt, amely oly méltóságteljesen tette magáévá ügyét.

A szén áprilisban.

Április hónapban nem lehet beszélni arról, hogy a háztartási szénfogyasztás emelkednék. Mégis óriási szénmennyiségek kerültek hazánkba ez év áprilisában is. Csaknem 2 millió q szén került ebben a hónapban kezünkbe s ebből is közel egy milliót Ausztria adott. Benne van ebben az összeállításban a faszén is, mert nem a termelés mikéntisége szempontjából veszik szemügyre a szén forgalomát a hivatalos körök, hanem a célját. Eszerint bekerült hozzánk:

	1910	
	áprilisban	
	Összesen	Ausztriából
Faszén	q 1.213	3
Tőzeg, tőzegszén, tőzegláp	632	632
Barnaszén	166.462	104.722
Kőszén	1.317.356	520.000
Pírszén	329.916	312.590
Brikett	315	104

Viszont 1909-nek ugyanazon hónapjában behoztak összesen:

Faszén	q	1.655
Tőzeg, tőzegszén, tőzegláp	»	548
Barnaszén	»	144.897
Kőszén		1.935.973
Pírszén		356.746
Brikett		898

Tehát azt láthatjuk, hogy mult évvel szemben tőzeg, tőzegszén, tőzegláp és barnaszénben a behozatal megnövekedett, míg az összes más szénfajtákban csökkent. És miután ebben van a tulsuly, hát egyrészt örülhetünk, amennyiben ez nemzeti ki- és behozatali mérlegünket emeli, másrészt mert éppen ipari minőségű szervekről van szó, sajnáljuk, mivel a tény ipari pangásunkat mutatja. Mert azzal nem áltathatjuk magunkat, hogy e körülmény kedvező. Igen, kedvező lenne, ha saját terményeink szorították volna ki, de mivel azok híján vagyunk, hát ismétélhetjük, ez csak káros.

Kőszén és pírszén behozatal csökkenése, mivel ipa-

runk ilyen hazai termék híján van: feltétlen veszteség. Hogy barnaszénben kisebb a behozatal, nyugodtan mondhatjuk, ez örvendetes jelenség, mert hiszen barnaszén termelésünk oly nagy, hogy nem hogy bevételre szorul, de kivételre is jut belőle és szinte érthetetlen előttünk, hogy termelési feleslegünk dacára, hogy van szükség bevételre. Sok következtetést vonhatnánk le e körülményből, melyek közül mi most csak a legfontosabbra hivatkozunk, nevezetesen arra, hogy speciell északi vidékeken látuk hiányát barnaszénünk keresletének, mi abban leli magyarázatát, hogy a porosz kőszén helyett barnaszén jött be hozzánk, különösen Ausztriából, Karwin-Ostrau vidékről. Ez állításunkat igazolja a következő számadat: behoztunk Ausztriából 104.722 q barnaszén; vagyis egész barnaszén behozatalunk kétharmadát. A még fennmaradó további mennyiség legnagyobb része Boszniából és Horvátországból kerül a déli piacra. Tehát a végek vannak barnaszének nélkül. Ami azt jelenti, hogy e vidékre kell kedvezményes tarifák révén fogyasztási piacot csinálnunk, miután széntermelő helyeink ott nincsenek. Igaz ugyan, hogy egy nemrég alakult bánya-vállalat az északi vidék e hiányát pótolja, illetve segíti, de mennyi sok mindennel kell majd az illető bányavállalatnak még megküzdeni, hogy az e vidékre eső behozatalt teljesen kiszorítsa. Ott csak az az előnye van, hogy jobb a szene, mint a külföldi silány minőségű importált barnaszénéi. Legfőbb kötelességünk tehát, a külföldről behozott barnaszénét kiszorítani, mert ezt magunk is könnyen megtehetjük.

Am nézzük csak meg, mit mondanak a hivatalos körök április hó kivételét illetőleg:

	1910	
	áprilisban	
	Összesen	Ausztriából
Faszén	q 67.981	28.004
Tőzeg, kőszén, tőzegláp	4.715	4.715
Barnaszén	190.235	189.483
Kőszén	13.331	5.269
Pírszén	14.373	2.536
Brikett	422	—

Viszont 1909. ugyanezen hónapjában kivettek:

Faszén	q	60.520
Tőzeg, tőzegszén, tőzegláp	»	4.375
Barnaszén		222.630
Kőszén		32.178
Pírszén		4.767
Brikett		750

Kivittünk tehát összesen mintegy 300.000 q-t és ebből Ausztriára 230.000 q jutott.

E jelenségből azt látjuk, hogy behoztunk mintegy 1.700.000 q-val több szenet, mint kiviszünk és ebből Ausztria mintegy 750.000 q-val hoz többet be, mint mi hozzá kiviszünk. De azt is látjuk, hogy történetesen azokban a szenekben csökkent kivitelünk, melyek ipari üzemekhez és háztartáshoz szükségesek. Egyesegyedül a faszénben és pírszénben vittünk ki egy csekélységgel többet a folyó évben, mint a mult év hasonló szakában. Minden más szénben, így a tőzegszénfajtákban, barnaszénben, kőszénben és brikettben kisebb volt a kivitelünk, mint tavaly. A barnaszénben kisebb a kivitel 32.000 q-val, kőszénben 19.000 q-val, míg

barnaszénben április hóban 22.000 q-val a kedvezőlenebb konjunktúra dacára is nagyobb volt a behozatal. Ez az egyedüli kiáltó tény, amelyet itt leszögezzünk: noha ipari pangás van az egész országban és kevesebb barnaszénét viszünk is ki az országból, e szénminőségből a behozatal csaknem ugyanannyival nagyobb, mint a kivitel. Vagyis: hanyatlik itt minden, minden honi, de növekszik minden, ami külföldi. Van okunk e tényen restelkedni. Mi tudjuk ugyanis azt, hogy barnaszéntermelőink még április hóban is redukálták termelésüket, csak azért, mert nem bírták elhelyezni produktumaikat és nagy készlettel rendelkeztek; de azért abból, miből fölöslegünk van, mégis csak behozunk, még pedig ugyanannyit, amennyivel kevesebbet viszünk ki. A helyett, hogy kivinnők készleteinket, melyek termelési feleslegből álltak elő, nem, mi inkább redukáljuk termelésünket, munka nélkül hagyjuk munkásainkat, de rendületlenül csak behozunk. Semmivel sem különb a külföldi barnaszén, sőt silányabb és mi mégis csak behozunk. Nincs ennél elszomorítóbb jelenség az egész április havi szénforgalmi kimutatásban. Pannaszlón szól ez a két adat. És ez nyomja rá bélyegét az egész április havi szénforgalmunkra, mely bizony nagyon szegény.

✂ HAZAI HIREK. ✂

Kővárvidék.

A szatmármegyei történelmi nevű, régi híres Kővár vidékének a szénét akarta kiaknázni az ugynevezett „Kővárvidéki Kőszénbánya Részvénytársulat”. Mi azt mondjuk, hogy akarta „kiaknázni.” Pedig, ha maliciózusak akarnánk lenni, egész bátran azt is mondhattuk volna, hogy „nem akarta kiaknázni”. Mi azonban nem vagyunk rosszmájúak és ráhagyjuk, hogy Kővár vidékén aknázni akartak, sőt azt is, hogy „Kővárvidékiek” akartak aknázni, noha nem éppen bizonyos, vajjon Kővárvidékiek tényleg Kővár vidékiek is egyszersmind.

Számoljunk azonban a tényekkel és így számoljunk azzal az egy ténnyel, hogy a „Kővárvidéki” tényleg létezett. Az egyszerű létezésen felül több tény még nagyító üvegen keresztül se tudna felmutatni Sebestyén Arthur vezér-igazgató ur, akinek az agyában 1908-ban született meg a genialis ötlet, hogy Szatmárban szén van és erre erre nyélbe is ütött 600.000 koronával egy részvénytársulatot. Éppenséggel nem bizonyos ugyan, hogy a 600.000 koronát be is fizették, de hát ez nem is fontos.

Az alapítóknak ugyanis, élükön Sebestyén urral, csakugyan nem fontos, mert ők nem bányászni akartak, hanem üzletet csinálni. Az alapi-

tásnál jövedelmező gondolatnak az látszott, hogy egyszerűen az állam nyakába sózzák ezt a szénmentes bányát. Sebestyén ur körülnézett és kiszemelte a függetlenségi párt egyik diszét, a folytonos államtitkár-önjelölt Láhne Hugót, gondolván, hogy ennek az urnak a bányatársulat élén elnöki minőségben való szerepeltetése erre nézve eleendő kilátásokat nyújt.

Az állam — mint tudvalevő — megvásárolta még Bozovicsot is, furatott még Bikszádon is, de Kővár vidékén még sem experimentált, jöllehet az akkori szénbányászati akciónak elhatározott kiegészítő része volt egy bányamű létesítése Szatmármegyében. Mivel mi ezt a leges-legilletékesebb helyről eredő körülményt ismerjük, tesszük fel, hogy a kővárvidéki urak valamiképp megneszelték az akkori miniszterelnök-pénzügyminiszter szándékait, esetleg valami gyalázatos indiscretio besugta nekik és ők „erre” alapítottak részvénytársulatot, nem pedig szénre.

Várakozásukban csalódtak. Wekerle a bányászati kérdésekbe belejött s mire a kővári férfiak elébe jutottak, külön bányászakértő volt, mint a föl-vonultatott szakértők és kategorikusan kijelentette, hogy neki szén kell és nem bányá. Kőváron pedig csak bányá van, a kővárvidéki kőszénbánya részvénytársulat „bányatelepei”, — mint ezt a Compassban nemes egyszerűséggel közzétették, — de a „bányatelepek”-ben szén alig van és ami volna is, az se ér semmit. Az urak hosszú orral távoztak — és gyorsan nekiláttak a felszámolásnak.

Erről leendő szó az e hó 30-án tartandó közgyűlésen, amelyen a társulat további fennállásáról leszen szó. Mi meg vagyunk győződve arról, hogy egyhangulag kimondják a részvényesek, hogy a társulat további fennállását nem kívánják, mivel a fenmaradásnak célja többé nincs. Hogyan is lenne célja, mikor e „bányaműnél” az összes üzemi kiadások pontosan 14.714 K és 49 fillért tesznek ki. Ahol 14 ezer koronát adnak ki egy év alatt az üzemre, abban a bányában még soha sem produkáltak szén, csak deficitet. Ezt pedig produkálta is bőven Sebestyén ur. Nem kevesebb, mint 69.443 K 29 fillér volt az évi veszteség, ami 600.000 korona alaptőkénel bizony nagyon is jelentékeny summa.

De még más okból sem lehetett produktív ez a bányavállalkozás. Ha még lett volna is szénük, még azt se bírták volna kiaknázni. A 600.000 korona fiktív alaptőkét például mindjárt elköltötték. Ugyanis a nyers bányát, vagyis a fel nem tárt területet mindjárt ötödfélszáz ezer koronába vették fel és ezenkívül még másfélszáz ezer korona adósságot csináltak, másszóval amikor kezdeniök kellett volna valamit, abban a pillanatban nem volt

Festékek ■ megbízható, szolid és olcsó beszerzési forrása ■ Kraye E. és Társa, Budapest

és
lakkok ■■

festék-, kence- és lakkgyára
Főraktár és iroda: Ó cs. és kir. Fensége, József főherceg udv. szállítója. A m. kir. államvasutak, állami gép- és vasgyárak, az összes waggongyárak, Budapest főváros szállító.
V., Váci-út 6. sz.
„Kraye festékudvar.”

már egy fillérjük sem. Ily körülmények közt mi csoda szemfényvesztés az, mikor a „Kőváideki“ magát bányának mondja és üzemre állítólag 14 koronát költ. Mondja, hogy bányafentartásra költi, vagy mondjon, akármi mást, vagy legjobb, ha nem mond semmit, hanem csendesesen, amint jött, eltűnik szépen ismét a föld színéről.

Közlemények átvételét sajtóügyi felelősségre vonás terhe alatt csakis a forrás megnevezésével engedjük meg.

Kinevezés. A m. kir. pénzügyminiszter Misztrik Béla okleveles vaskohó mérnököt a selmecbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskolához tanársegédé nevezte ki.

Az első közgyűlés. Az Országos Vaskereskedelmi részvénytársaság e hó 23-án pontban déli 12 órakor ünnepi díszbe öltözik Ehrlich G. Gusztáv vasszakember elnökével az élén. Az első közgyűlést tartják, hogy beszámoljanak a hallatlan eredményről, az összesen 274 korona 59 fillért tevő évi nyereségről. Nem így álmodta Ehrlich G. Gusztáv ur akkor, amikor szinte agyonjárta magát azért, hogy Juhos Gyula és társai örökébe léphessen s ő kapja meg azoknak zsiros szerződéseit az állammal. Nem gondolt arra, hogy az állami vasművek a kartel tagjai és így a kartel pár vaskereskedőjének, Heinrich-Schopperéknek, kell átadniuk eladásra mindenüket. Így történt, hogy a milliós hasznok bár megvannak, de a levegőben lógnak egyelőre. Az Országos Kereskedelminek e szomorú helyzet folytán kilépett a vezérigazgatója, Arányi Ignác, alapított — mint már megirtuk — egy új, szabad vaskereskedő céget és még a Steg-et is, amelylyel pedig az összeköttetést Arányi csinálta meg, otthagyta zsákmányul Ehrlichgééknek. Élnek is az alkalommal, mert vasért eddigelé 135 ezer koronával tartoznak a Steg-nek. (Máshonnan nem is kapnak vasat.) Az élet szomorú tehát a nagy hű-hóval indult részvénytársaságnál. A Budapesti Erzsébetvárosi Bank, amelynek Rákóczy-ut 20. száma alatti helyiségeiben (elnöke Ehrlich G. G.) huzódik meg az Országos Vaskereskedelmi rt., busul a pénze után; 300 ezer korona alaptőkével szeretne dolgozni, de nem lehet. Csekély 274 koronát hoz a 300 ezer korona és nem is lesz ez másképp addig, míg vaskartel lesz. Ez pedig sokáig lesz.

Cégvezetői kinevezés. Az Északmagyarországi egyesített kőszénbánya és iparvállalat r. t. igazgatósága Ligeti Jenő irodafőnököt cégvezetővé nevezte ki. Az igazgatóság választása biztosan az arra érett embert tüntette ki e bizalmával.

A Raky-féle mélyfuró vállalat most teszi közzé 1909. évi üzleteredményeit, ami nem mutat különösen kedvező képet. Ez a körülmény nem a vállalat vezetőségének hibájából ered. Egyrészt szinte páratlan concurréncia a mélyfurások terén és kétségkívül érvényesül a tendencia, egyes vállalatok részéről, hogy agyonnyomott árakkal kiéheztessek a verseny-vállalatokat és örökre elvegyék a kedvüket a Magyarországon való munkától. Egyszerűen az a cél, hogy hagyja Magyarországon néhány vállalat a fogát, aztán concurrans nélkül

lehet majd „dolgozni.“ Hát ez közgazdasági szempontból fölöttebb csunya játék. Már egy előkelő német vállalat tényleg kivonult örökre — aus dem teuren Ungarland (a drága Magyarországból, ahogy szerkesztőnknek mondta a vezérigazgatója), most az a cél, hogy a többi is ezt tegye. Raky-ék már 1908-ban ráfizettek közel 245 ezer koronát. 1909-ben rendkívüli nehézségeik voltak pl. Aninán, ahol tüzkövekkel, módfelett súlyos calovien rétegeken kellett áthatolniuk. A dolog érdeméért megküzdöttek a feladattal, de ráfizettek becsülettel. Április 22-én kezdtek el ugyanott mélyíteni egy újabb furólyukat, amelyben már 340 méternyire haladtak. Ez a furólyuk a harmadik aninai furásuk Raky-éknak. Az első már elkészült, a második még folyamatban van.

Vasforgalmunk. A magyar birodalom területére ez évi április havában összesen 2 millió k. értékű nyers vasat hoztak be. Hogy Ausztriával való viszonyunk nem mese, erre világot vet az, hogy több mint másfél millió k. értékű nyers vasat onnan hozunk be. Ezzel szemben kivitelünk nyers vasban nagyon gyenge. 300 ezer k az összes kivitel és 245 ezer k. ebből Ausztriába jut. A behozatalt és kivitelt más területeken a következő számok világítják meg:

		1909		1910			
		1909	1910	1909	1910		
		április	április	jan-ápr	január-április		
		össz.	Ausztr.	össz.	Ausztr.		
Öntő nyers vas	q	68655	20394	16453	123878	95251	63779
Tükrösvas		28669	7125	7125	98001	38969	33919
Frissített nyers vas		2750	650	250	42031	26302	17852
Ferrosilícium		1821	511	511	4508	3751	2285
Ferromangán		3360	2283	2106	16717	11076	9384
Ócska vas olvasztásra		24966	2417	2376	52582	12595	12053
Vas- és acél-forgács		3505	157	157	3775	157	157
Kovácsreze	„	—	—	—	—	—	—
összesen	q	133726	42537	28978	341391	183100	139329
		A kivitel mennyisége:					
Öntő nyers vas	q	2338	2791	2291	12171	10520	8707
Tükrösvas		—	—	—	—	100	160
Frissített nyers vas		300	802	302	1000	2002	1202
Ferrosilícium		—	—	—	—	—	—
Ferromangán		—	—	—	—	—	—
Ócska vas olvasztásra		8937	6063	4971	23196	22513	16686
Vas- és acél-forgács	„	887	986	890	2381	5759	5557
összesen	q	12462	10890	8454	38748	41142	32252

Komlói építkezések. Az állam tulajdonába átment nagyjövőjű komlói szénbányaműveken megindultak a nagyobb arányú beruházások. Most egyszerre kilencven, a mai igényeknek megfelelő munkásház építését kezdték meg és javában folynak már az alap munkálatok. A téglákat Dombóváról szállítják Komlóra. A munkásházak építését a pécsi Károlyi Emil és Társai építkezési vállalkozó látja el. A munkásházakon kívül rövidesen sor kerül egyelőre 12 tisztviselőház építésére is és tavaszra újabb 90 munkásház építése van tervbe véve. Ezen építkezések egymagukban több, mint egy millió koronát fognak igénybe venni, de még nagyobb beruházást igényelnek a gépberendezések, villamos telep létesítése stb.,

ugyhogy rövid egy év leforgása alatt mintegy három millió koronát ruház be a pénzügyi kormány, amiből megállapítható, hogy fokozatosan fejleszteni fogja a kincstár a munkáslétszámot is. Az államnak az utóbbi években eszközölt bányavételei közül a komlói vétel igen szerencsés volt és nyilván ennek a tudata vezeti a kincstárt, amikor a szükséges áldozatok révén akarja ezen bányáját megfelelően üzemképesé tenni.

A vasutasok bányája. Nem szeretjük, mikor a suszter otthagyja a kaptafát, mert bizony pórul jár. A vasutasok nem jól tették, mikor pénztintézetet alapítottak, az Országos Vasutas Takarékpénztárát megcsinálván, hát még, amikor ez a vasutas bank bányával kezd gseftelni. Mikor arról irtunk, hogy a „Magyar Bányarészvénytársaság Dobsina” című vállalkozástól megvásárolták a nagyhalmgyi birtokot, már ezt se tartottuk valami híres vételnek, bár a Lipótvárosi takarékpénztárban elég jó hátvédet találtak. De hogy Nagyhalmgy után Meisels udvari tanácsos ur még dédelgetett rézbányáiba is beugrasztotta a derék vasutasokat, ez már igazán sok. Ugyan kicsoda lesz az a híres férfiu a vasutasok közt, aki a rézbányában az üzem- és a kereskedelmi vezetést elvállalja? Ezekre a bányákra, amelyekkel Meisels Samu minden ereje megfeszítésével se tudott összehozni 20 fillért, ennek indul neki 700.000 korona alaptőkével a Vasutas Takarékpénztár. Azért kívánjuk nekik tiszta szívvel a sikert, de nem bizunk benne.

Meggyilkolt bányászok. Schröder József 26 éves olaszországi származású hányász a vulkáni bányákban kereste kenyerét. Három haragosa, Albeszk Juon, Drega Juon és Brenza Dimitru oláh emberek, akikkel valami összeszólalkozása támadt, kaszát, kapát ragadtak és s bányászra rontottak. Schröder nem birt üldözödi elől menekülni, kétségbeesésébe a Zsil folyóba ugrott, de az ár magával ragadta és a folyóba fulladt. E vér-fagyasztó jelenetnek véletlenül szemtanuja volt Gera János vulkáni hivataloszolga, aki a borzalmas esetet a csendőrségnek feljelentette. A csendőrség hamarosan elfogta a három gyilkost és bezárolta őket a dévai ügyészség fogházába. — Az oláh bosszu másik áldozata Nirlea György zaikász-völgybányai bányász. Egy tehene valahogyan elbarangolt legelészni Mihujásza Juon oláh gazda földjére. A gazda emiatt annyira feldühödött, hogy revolvért fogott és hasba lőtte a bányászt. A bányász egy óra múlva kiszendetett.

Egy jó vasut. Az Oranzia—németbogsán—resicabányai helyi érdekű vasutal jó üzletet csinált a *Magyar Agrár- és Járulékbank*. Második éve, hogy üzemben van és horribilis módon emelkedik a jövedelmezősége, aminek legnagyobb részét persze a Steg szolgáltatja. 1908-ban még csak 26 ezer korona volt a tiszta haszon, 1909-ben már 384,890 korona 80 fillér. Ezt a vasutat az Agrárbank a Berliner Handelsgesellschaftal csinálta, befektetvén idestova 13 és fél millió koronát.

A „Részvénytársaság kőolaj kutatására” június 25-én, délután 4 órakor Budapesten, a társaság helyiségében (V., Nádor-utca 14. szám) tartandó tizenötödik rendes közgyűlést tartja. A tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgatóság jelentése és a lefolyt üzletév mérlegének

előterjesztése. — 2. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által az 1909/1910. évre felállított évi számadás és mérleg megvizsgálásáról s a felmentés megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére. — 3. A felesleg hováfordítása iránti határozat. — 4. Választás az igazgatóságba. — 5. A felügyelőbizottság megválasztása. — 6. Az igazgatóság tagjai és a felügyelőbizottság járandóságainak megállapítása. Az 1909/1910. évi tizenötödik üzletszokról szóló mérleg, a következő. *Vagyon:* Adósok 414,085 K. 82 f. Összesen 414,085 K. 82 f. *Teher:* Részvénytőke 400,000 K. Átmeneti számla 200 K. Felesleg 13,885 K 82 f. Összesen 414,085K 82 f Budapest, 1910 március 31-én.

Az Általános Magnesit r.-t., amelynek hazánk egyik legnagyobb magnesit-terület a tulajdona, üzemét négy újabb olvasztó-kemencével nagyobbította meg. Ezenkívül — külföldön jól bevált mintára — összes kitermelési munkálatait, ideértve a tárónyításokat is, egy felelős vállalkozónak, Max Reinsch rybniki bányaműszaki vállalatának adta ki, amely e nagykiterjedésű munkálatakat saját gépeivel és iskolázott személyzetével végzi. Max Reinsch cég magyarországi megbízottja Békessy mre műszaki irodája.

A „Kőolajfinomítógyár-részvénytársaság” június 25-én, szombaton, délután 4^{1/2} órakor Budapesten, a társaság helyiségében (V. ker., Nádor-utca 14. sz.) tartandó huszouhefedik rendes közgyűlést tartja, melyen a tanácskozás tárgyai: 1. Az igazgatóság jelentése és a lefolyt üzletév mérlegének előterjesztése. — 2. A felügyelőbizottság jelentése az igazgatóság által az 1909/1910. évre felállított évi számadás és mérleg megvizsgálásáról s a felmentés megadása az igazgatóság és felügyelőbizottság részére. — 3. A felesleg hováfordítása iránti határozat. — 4. Választás az igazgatóságba. — 5. A felügyelőbizottság megválasztása. — 6. Az igazgatóság tagjai és a felügyelőbizottság járandóságainak megállapítása.

BORHEGYI LITHIUMOS BORVIZ

Borhegyi a legolcsóbb lithionviz. Sziklából fakadó természetes ásványviz, Üdit és gyógyít! Megrendelhető: A „Magyar Ásványviz Forgalmi és Kiviteli R.-T.”-nál (B. K. 333/44.) Budapest. Telefon 162—84.

✕ KÜLFÖLDI HIREK ✕

A Donezbecki kőszénvidék helyzete (Oroszország). A legutóbbi napokban charkovoban megtartott orosz bányáipari kongresszuson — melyet a délvidéki orosz bányáiparosok hívtak egybe — a napirend volt több kérdés közül fő a tárgyalás főleg a kőszénkérdés körül forgott. Nem hagyhatták t. i. szó nélkül azt a már igen súlyos helyzetet, mely az a még alig 1—2 évtizeddel ezelőtti méltan híres és kitűnő menetelű szénvidék jutott. A japán—orsz háboru, mely a domenz-

berki bányavidékre végtelenül súlyos volt lezajlása után joggal remélték a köszénbányaiparosok, hogy rájuk is most már jobb napok fognak virradni és azt hitték, hogy az ohajtvá vissza sirt mult, talán még újra eljő. De nem így volt. A termelés csak fokozódott ugyan, de a fogyasztás csak nem akar nőni. Míg a termelés 1908-ban 1115 millió pud és 1909-ben 1085 millió pud addig a fogyasztás csak 757 millió pudról 735 millió pudra esett. Kőszénben a fogyasztás 1909-ben 1908-al szemben 30 millió puddal maradt vissza. Még rosszabb a helyzet azonban a folyó évben. Az év első két hónapjában a termelés kőszénben, 158.8 millió pud (1909: 168.5 millió pud) antracitban 25,5 millió pud (1909: 29.9 millió pud). A fogyasztás nvvel szemben azonban még ennél is nagyobb arányban esett, így: kőszénben 89.5 millió pud (1909: 97.5 millió pud) antracitban 16.7 millió pud (1909: 19.4 millió pud). A fogyasztás csökkenésének oka legelső sorban is a vasut szükségletének rohamos esése. Míg 1908 a vasut 318.2 millió pud kőszénat vételezett, addig a vételezés 1909 már csak 291.2 millió pud. Folyó év első két hónapjában 11.8 millió puddal kevesebbet vett, tavaly hasonló időszakkal szemben. A vasut redukált vételezésének oka abban áll, hogy még mult évről nagy készlettel rendelkezik amit csak most használ fal, az enyhe tél folytán előállított kisebb szükséglet stb. Az értekezlet evvel szemben megállapította, hogy mily módon védekezik e helyzet ellen. Mindenekelőtt egy nagyobb termelési hitel felvételét igénylik, a lengyel üzemeknél felhasználandó porosz koksza nagyobb adó kivételét, kőszénből előállítható termékek készítését, kikötőkbe való vasutépítést, Mariupol kikötő kijavítását, prémiumokká való elősegítését a kivitelnek és az angol szénre nagyobb vám kivételét. Ezen javaslatra tüzeőbb megbeszélésére még egy új és rendkívüli közgyűlés egybehívását határozták el. Egy távolabbi átvonatkozásban elhatározta még ez a közgyűlés, hogy az olasz vidékre ezentul nagyobb súlyt helyeznek és remélik, hogy sikerrel fognak megküzdeni az angol szénrel. E célra a már tavaly elég jól bevált uszó kiállítás intézményét most még bőltérjesebben újra fölveszik és remélik, hogy sikerül majd kitűnő köszénükkel és antracitjukkal a versenyt felvenni az angol szénrel szemben.

Elkészült a marokkói bányatörvény. Mint a Petit Parisian értesül, a francia-német-angol-spanyol bizottság, mely a marokkói bányatörvény előkészítésével volt megbízva, f. hó 9-én elkészült javaslatával.

A kokszarak emelése: Mint értesülünk, a német kőszén-szindikátus legközelebbi ülésén elhatározza a kokszarak emelését és pedig tonnánként 2 márkával. Fz emelés ellen azt hiszik, hogy az érdekelteknek nem igen lesz kifogásuk és az emelést el fogják fogadni. Belgiumban és Franciaországban az emelés ellen ugyan tiltakoznak már eleve az érdekeltek, de remélik, hogy azért nem lesz akadálya az életbeléptetésének.

Az Egyesült államok 1910 május havi nyersvastermelése: A nyersvastermelés május hónapban 2,290,000 tonna volt a folyó évi április havi 2,484,000 tonnával szemben, és a mult évi május havi 1,883,000 tonnával szemben, tehát +407,000. A heti termelés 548,000 tonna volt a mult évi 541,009 tonnával szemben.

Nagy aranytermelés Délafrikában. A Délafrikai aranybányák kimutatása szerint a termelés a mult hóban rendkívüli magasságot ért el, mely eddig csak egyetlenegyszer érte el nevezetesen 1901. év december havában. A termelés értéke ugyanis mult hóban 2.8 millió Pfd. Az év folyamán a termelés igen szépen halad e magasságba. Ezáltal a helyzet a nemzetközi pénzpiacon erősen javult.

A budai Szt.-Lukácsfürdő nagyszállodájában a Thermal-szállodájában lakás teljes ellátással naponként 10 kor-tól feljebb. A **Kristály-forrás** hasznos ital étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél. Kivánatra szén-savmentes töltést is szállít a

(B 343/57/II.)

Szt.-Lukácsfürdő Kútvállalat R.-T. Budán.

Szabadalmazott Osztrák-Magyar Államvasut-Társaság

magyar bányái, hutái és uradalmi igazgatósága

Budapest, IV ker., Egyetem-utca 1. szám.

Vas- és acélművek: Resiczán és Aninán. Hidépitő- és gépgyárak Resiczán. Gazdasági gépgyár: Román-Bogsánon. Petroleumfinomító, malmok, cementgyár, erdészet és gazdaság: Oraviczán.

Bessemer-acélsinek bármily szelvényben, mindennemű sinkapeselő szerek, vasfelépítmény, váltók, váltósinek és keresztvezések, hidak és egyéb magas építkezési vasszerkezetek, fordítóköröngök és tolopok, vízállomási berendezések, tartányok, kész vasuti kerekek és kerékcsoportok, mozdonyok, szerkocsik és waggonok részére, csillekerekek és csillekerékpárok, tengelyek, abroncsok (tyres) kerékcsoportok, acélöntvények és mindennemű kovacsolt alkatrészek vasutak részére és hidépítésre, hajóépítés, gépgyártás, bányák, hengerművek és hámorok részére, mezőgazdasági gépek, ekék és ekealkatrészek, mindennemű gép- és építési öntvények, csövek, állva öntve, viz-, gőz- és gázvezetékek részére, öntött vaskályhák és takaréktűzhelyek nagy választékban, oszlopok, korlátok, mű- és egyéb öntvények, csavaranyák és szegecsek, rud- és fagonvasak, hengerelt és szegecselt építési és waggontartók, sima és rovátkolt vas- és acélelemek, hidraulikus mész, építő téglák és cement.

Megrendelések a budapesti igazgatósághoz
IV., Egyetem-utca 1. szám alá küldendők.

(B 287/57/II.)

DIGESTOL

Kitűnő hatású emésztő por.

gyomor- és bélbajoknál.

Az emésztést elősegíti, a székletet szabályozza. Orvosi kitűnőségek által kipróbálva és ajánlva.

Ára egy doboznak **2 korona.**

Készíti: **Glück Rezső** gyógyszerész
gyógyszertár a „Fehér galambhoz“

BUDAPEST, VIII. kerület, Rákóczi-tér 2. szám.

(B 309/10/II.) Kapható minden gyógyszerésznél.

COMPRESSOROK

Előmelegítők

Zwickauer Maschinenfabrik A-G
ZWICKAU 9 i. Sa

Sűrített
légszivattyúk

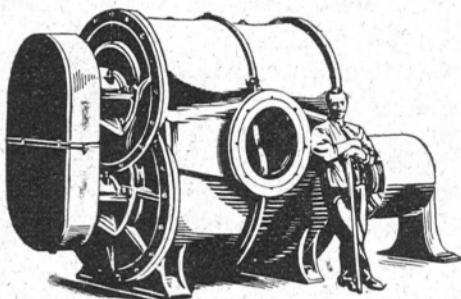
CENTRIFUGÁLIS SZIVATTYÚK

Egy Ganz-féle 5 lóerejű inductiós, 100 Volt feszültséggel dolgozó, váltakozó áramu elektromotor, rheosztát és indító készülékkel, teljesen üzemképes állapotban, olcsón eladó. .... Megtekinthető

Conrad és Társa cégnél, Budapest
..... VI. kerület, Teréz-körút 15. szám. ....

(B. 844 26)

(B 291/5/11.)

Centrifugális és körforgó
SZIVATTYÚK, FUVÓK,
GÁZSZIVÓK,

Turbina szivattyúk és turbokompresszorok.

C. H. Jaeger & Co. Leipzig-Plagwitz.

Vezérképviselő a magyar korona országaiban:
VECSEY JENŐ okl. gépészmérnök, BUDAPEST, V.,
Lipót-körút 21. Telefon 105-84.